

Wiljandi
Eesti Põllumeeste Seltsi poolt

1901 aastal

8., 9. ja 10. septembril

Wiljandis ärapeetawa

põllu- ja käsitöö näituse
eeskawa ja seadused.

A. Rennit'i trüff Wiljandis.

A

Дозволено цензурою. -- Юрьевъ, 28. мая 1901 г.

624842901

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Näituse eeskawa.

§ 1. Näitus peetakse 8., 9. ja 10. septembril ära ja on waatajatele awatud: 8. septembril kella 12—7. õhtu, 9. sept. k. 9 homm. — 7 õhtu ja 10. sept. k. 9 homm. — 5 õhtu.

§ 2. Näituse jaoskonnad.

I. Koduloomad ja linnud.

1. Hobused.

a) Tätkud.

1. kl. Melja-aastased ja wanemad tätkud.
2. " Kolme-aastased tätkud.
3. " Kahe-aastased "
4. " Ühe-aastased "

b) Märad.

- 1—4. kl. niisama, kui tätkude juures.
- 5 " Warjadega märad.

2. Weised.

a) Pullid.

1. kl. Täiswerd pullid.
2. " Segawerd "
3. " Gesti tõugu "

b) Lehmad.

c) Mullikad.

d) Wafikad.

Saotus niisama, kui pullide juures.

3. L a m b a d.

a) Willalambad.

b) Lihalambad.

4. S e a d.

5. K o d u l i n n u d.

a) Kanad, b) hanid, c) pardid, d) kalkunid ja muud.

II. Karjakasvatuse saadused ja piimatalituse riistad.

A. Piimatalituse saadused.

a) Wõi.

1 kl. Hapukoore wõi.

2 „ Pariisi wõi (keedetud koorest).

3 „ Kõõsakoore wõi.

b) Suust.

c) Piim.

B. Muud karjakasvatuse saadused.
Nahk, vill, harjased, seep, liim j. n. e.

C. Piimatalituse riistad.

Lüpsi, kurnamise-, wanutamise nõuud, koore-
lahutajad, võitegemise masinad ja muud.

III. Põllutöö saadused.

1. Viljataimed ja seemned: rukkid, nisud, odrad, kaerad, vad, erned, tatrak, kartohvolid jne.
2. Glajatoidu taimed ja seemned: ristikhein, timut ja muud.
3. Siutaimed ja seemned: linad, kanep ja muud.
4. Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärk-
lis, taimeõlid ja muud.

IV. Aia-, metsa- ja mesilastepidamise saadused.

1. Aiapidamise saadused: a) aiapuude taimed, viljad ja seemned; b) marjapõõsad ja marjad; c) puuwilja joogid ja muud; d) keeduwiljad ja seemned: kapsad, kaalid, kurgid, kõrwitjad ja muud.
2. Metsapidamise saadused: a) Metsapuude taimed ja seemned; b) metsahäwitajate putukate kogud ja muud.

3. Mesilastepidamise saadused: a) mesi, waha j. m. b) mesipuud mesilastega ja mesilastepidamise juures tarwitatawad riistad.

V. Põllutööriistad ja masinad.

1. Põlluharimise, külwamise ja seemnepuhastamise riistad ja masinad: adrad, äked, külwimasinad j. m.
2. Wilja- ja heina-koristamise, rehepekku, tuulamise ja muud masinad ja riistad.

VI. Meesterahwa käsitööd.

Kõikjugu sepa, puusepa, tõllasepa, sadulsepa, korwipunumise, raamatukõitumise ja muud tööd ja tööriistad.

VII. Naesterahwa käsitööd.

1. Telgede pääl koetud tööd: kangad, tekid, laudlinad j. n. e.
2. Warrastega koetud tööd: sukad, kindad, ja muud käsitsi ja masinaga tehtud tööd.
3. Heegeldatud, wäljaõmmeldud ja muud tööd.

§ 3. Näituse ajal saab kõnesi peetud ja näitusele toodud masinate ja riistadega proovitööfid tehtud.

4. Näituse piletite hinnad on: Laupäeval 35 kop., pühapäeval 25 kop. ja esmaspäeval 35 kop. Terve näituse aja pilet nime pääle 1 rbl.

Lähendus: Seltsi liikmed, kes käesoleva aasta eest liikmemaksu ära maksnud on ja liikmekaartid ette näitavad, pääsevad ilma piletitä näitusele.

Näituse asjade väljapanemise kord.

Asjade ülesandmine.

§ 5. Kõik näitusele toodavad loomad ja asjad peavad hiljemalt kaks nädalat enne näituse algust, see on 26. augustiks, Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi eestseisusele ehk allpool nimetatud näituse toimekonna liikmetele üles antud saama: Wiljandi linnas: Dr. T. Soosaar, A. Tõllasepp, A. Mälson, H. Leoke, T. Kurrik, J. Mill; Wiljandi wallas: J. Soosaar, M. Tõnisson, H. Nõges. Karulas: J. Koerna; Wana-Wõidus: J. Vellep, J. Eigu; Pärstis: M. Keier, J. Kitjel; Päris: H. Takk, Jaan Särew; Wiiratsis: M. Jürine, P. Johani; Wana-Tennafilmas: H. Jaanson, H. Karu; Uusnas: J. Leik, H. Niggol; Holstres: J. Kaudsepp, M. Pill, A. Mju; Aidus: J. Piil; Kaarlis: J. Juurik, J. Orraw; Loodis: J. Millistfer, R. Wene;

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

Dijus: H. Rõandt; Heimthalis: J. Rõima, J. Särew; Suure-Rõpus: P. Kubel, J. Tari; Sürgewateres: A. Kaswandik, H. Lellep; Taeweres: A. Kuldkepp, J. Rõmmik; Enges: J. Kurrik; Ollustweres: A. Pajur; Wastemõijas: J. Kurrikoff, T. Meier; Wana-Karistes: H. Meltjas, M. Sepp; Uue-Karistes: P. Semper; Pornuses: J. Tünder, J. Toomberg; Tarwasius: P. Kuusik, J. Annus; Riidajas: J. Leinbock; Wana-Suislepas: J. Palajas; Kärstnas: H. Turp; Jurjewis: A. Jaakson („Postimehe“ toimetuses).

Tähendus: Hiljemalt ülesantud asjad saavad, kui ruum lubab, küll wastu võetud, ei tule aga mitte auuhinna mõistmise alla, wõivad aga niisama, kui teised asjad, äramüütud saada, kui wäljapanaja seda soowib. §§ 15, 16.

§ 6. Asjade ülesandmiseks on ülesandmise lehed trükitud, kuhu küsimiste pääle täielised kostused tulewad kirjutada. Ülesandmise leht № 1 tuleb 26. augustiks j. a. W. G. P. Seltsi eestseisusele sisse saata, № 2 aga nende samade kostustega uütuse platsil asjade sisseandmise juures ette näidata.

§ 7. Kui wäljapanaja wale teateid looma ehk asja kohta üles annab, siis kaotab ta auuhinna saamise õiguse.

§ 8. Rõikide näitusele toodawate asjade wäärtus peab üles antud saama ja ei wõi näituse ajal mitte kõrgendatud saada. Kes oma looma ehk asja müüa tahab, peab ülesandmise lehes seda juurde kirjutama,

Asjade vastuwõtmine.

§ 9. Näituse asjade vastuwõtmine näituse ruumides kestab 7. septembril l. kella 12=nest õhtu kella 8=ni ja 8. sept. hom. kella 7—9=ni.

Näitusele toodaw hapukoore ja keedetud koore (Pariisi) wõi peab faks nädalat enne näitust, pühapäewal 26. augustil j. a. kella 12=nest kuni 5=ni feltsimajas näituse toimekonnale ära antud saama. Rõõsakoore wõi saab näituse muude asjadega ühel ajal wastu wõetud.

Asjade vastuwõtmise juures antakse wäljapanejale kwiitung, mille ettenäitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule wälja antakse.

§ 10. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil platfiraha:

Hobuse eest	1 rbl.	—	kop.
Warjaga mära eest, kui ta faks latri-ruumi tarwitab.	1	"	50 "
Kariloomade, sigade, lammaste, wafikate ja teiste loomade eest latri päält.	—	"	50 "
Põllutöö-riistade, masinate, wanfrite jne. eest hoomi pääl rnutšjulla päält	—	"	10 "
Asjade eest kuuri all ruutšjulla päält —	—	"	20 "

Raeste- ja meesteraswa käsitööde, karjakaswatusse ja põllutöö saaduste eest saalis ja weranda

pääl numbri päält 10 kop; tarvitab asi rohkem, kui üks ruutjalg ruumi ehk pannakse terve asjade kogu wälja, siis tuleb ruutjala päält 5 kop. maksta.

Sulgloomad, kes puurides näitusele toodakse, on makjust priid.

Platfiraha tuleb asjade sisseandmise juures ära maksta.

§ 11. Et näituse waatajatele wõimalikuks teha, wäljapandud asju lähemalt tundma õppida, selleks palutakse wäljapanejaid näitusele toodawatele asjadele lühikene kirjeldus juurde panna.

§ 12. Asjade wäljapanejad saawad esimesel ja wiimasel näituse päewal prii pileti, kui asi pääle wije rubla wäärt on; wäljapanejad aga, kelle näite-
asi alla wue rubla wäärt on, saawad üksnes wiimase näituse päewal prii pileti, mis asjade was-
tundmise juures wälja antud saawad.

Asjade hoidmine.

§ 13. Asjade ja loomade tulekasjas kinnitamine wõib asja omaniku poolt tema enese kulul sündida.

§ 14. Loomade söötmise ja talituse eest peawad wäljapanejad ise muret kandma. Loomade talitajatele saawad sisse- ja wäljakäimiseks prii piletid antud, mis nähtawas kohas kanda tulewad. Sel ajal kui näitus awatud, ei tohi talitajad mitte näituse platsilt ära minna, ning ei saa sellepärast

ka sel ajal selle piletiga sisse lastud, waid peawad oma kuluga uue pileti ostma; nõndasama peawad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud prii pileti ära kaotanud on. Loomade puhastamine peab iga päew enne näituse awamist sündima. — Loomade talitajad ja asjade järele-waatajad peawad näituse toimekonna seadmissi tähele panema ja tema sõnakuulma.

Täheendus 1. Kui loomade talitaja äraolemise pärast üks loom ette toomata jääb, siis on looma wäljapanelal kuni 1 rbl. makssta ja toimefond lasseb selle looma ühest selleks säetud inimest ette tuua.

Täheendus 2. Seitakse kedagit, kes wõõra piletiga sisse tulnud on, siis maksab ta 1 rubla trahwi, wõetakse pileti ta käest ära ja jaadetakse ta ise näituse ruumidest wälja. Nõndasama peab ka ärawõetud pileti omanik 1 rbl. makssta.

Asjade müümine.

§ 15. Näitusele toodud asjade müümine sünnib ainult näituse jaoskondade juhatajate läbi. Müütud asjade päält läheb näituse kassasse: loomade eest 2 protsenti, eluta asjade eest 1 protsent.

§ 16. Kes oma näitusele toodud loomi ehk asju oksjoni wiisil toimekonnast müüa tahab lasta, see peab seda toimekonnale teada andma. Wäljapakku mist toimetab näituse toimefond. Protsendi raha tuleb nõndasama palju makssta, kui müümise juures.

Asjade ärawiimine.

§ 17. Näitusele toodud loomad ja asjad jääwad oma koha pääle 10 septembri õhtu kella 5-ni, ning peawad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees

näituse platsilt ära viidud saama. Asjade eest, mis tähendatud aja sees ära viidud ei ole, ei vastuta näituse toimefond mitte.

Auuhinnamõistmise seadused.

§ 18. Auuhinna mõistmine saab jaoskondade järele näituse toimefondi poolt walitud auuhinnamõistjate komisjoni läbi toimetatud.

§ 19. Auuhinnamõistjad ei wõi selles jaoskonnas, kus nad ise auuhinnamõistjad on, mitte asju ega loomi auuhinna saamiseks wälja panna (auuhinna tahtmata aga küll).

§ 20. Wäljapanejad on kohustatud, auuhinnamõistjate nõudmise pääle neile oma wäljapandud asju ise ehk oma asemikkude läbi otjustamiseks kohalisel wiisil ette seadma.

§ 21. Auuhinnamõistmine sünnib numbrite andmise läbi. Suhtub, et mitmel asjal ühesuurune üleüldine hääduse nummer wälja tuleb, siis wõrdlewad auuhinnamõistjad need asjad uuesti isekeskis ja teewad häälteenamusega otjuse.

§ 22. Auuhinnamõistmise juures peawad järgmised määrused tähele pandud saama:

1. Hobuste jaoskonnas: a) Täiskaswanud hobused peawad vähemalt 2 arshinat kõrged olema. b) Hobune peab vähemalt 1 aasta enne näitust wäljapaneja omaks saanud olema.

c) Wõistluse juures on omakasvatatud hobusel ostetud hobuse kõrwal eesõigus. d) Hobused kolmest aastast pääle peawad sõita ja wadada mõistma.

2. Weiste ja oskonnas: a) Iga tõugu weised tulewad ijekeskis wõrdlemise alla wõtta. b) Piimalehmad peawad 3—10 aastat wanad olema.
3. Sigade juures tuleb kaswu, rammuwõtmise ja tõuu pääle rõhku panna.
4. a) Willalammastel on lihalammaste kõrwal eesõigus. b) Willalambad tulewad piigamata näitusele tuua.
5. a) Wõid peab vähemalt 10 naela näitusele toodama. b) Wäljameo wõil on teiste wõiljeltside kõrwal eesõigus.
6. Wilja-, aia- ja metša taimedest peab vähemalt 20 taime igast tõuust wälja pandama.
7. Wilja- ja linaseemet peab vähemalt üks waff, heinaseemet 20 naela, aia-, metša- ja keedumilja seemet vähemalt 1 nael näitusele toodama.
8. Linu toodagu vähemalt 20 naela.
9. Öunade eest wõib I. auuhinna ainult see saada, kellel vähemalt 30 öunapuud aias on, II. auuhinna, kellel 20 ja III. auuhinna, kellel vähemalt 10 öunapuud on. — Puudest peab vähemalt $\frac{2}{3}$ taliöunapuid olema.

10. Maa- ja keeduwiljadel, seemnetel ja taimedel peawad tõuu nimed juures olema.
11. Üleüldist I. auuhinda mesilastepidamise eest võib ainult see saada, kellel vähemalt 10 mesilaste peret kastpuudes aias on ja kellel kõik mesilastepidamises tarwisolewad kõige paremad abinõud välja pandud on. Mesipuud peawad päält väljawõetawate raamidega, kahe lennuauguga, korraliku aude- ja meeruumiga ja tarwiliku soojustega olema.

Mett tuleb vähemalt 10 naela, waha 3 naela välja panna.

12. Raesterahwa käsitööde eest võib 1. auuhind ainult sellele antud saada, kellel vähemalt 3 nummert uuema aja nõudmise järele valmistatud tööfid näitusele toodud on. — Auuhindade jagamise juures saawad telgedel koetud tööd kõige rohkem tähele pandud.

§ 23. Kaebused auuhinna mõistmises tehtud wormi wigade üle tulewad kõige hiljemalt wiimisel näituse päewal kell 10 e. l. näituse toimekonna esimehele kirjalikult sisse anda.

§ 24. Lõpuotsus auuhinnamõistmises tehakse tarwilikul korral jaoskonna auuhinnamõistjate ja näituse toimekonna wolinikkude ühisel koosolekul.

§ 25. Auuhindade väljajagamine sünnib wiimasil näituse päewal pärast lõunat näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollil põhjusel.
